

การจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ
องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
Social Welfare Arrangements that Affect the self-esteem the Elderly of
Salaloi Subdistrict Administrative Organization Tharuea District
Phranakhon Si Ayutthaya

สิริธร แซ่เจียง¹, ธีรพล กาญจนากาศ², คุณหญิงณฐนนท ทวีสิน³

Sireetorn Saechiang¹, Theerapol Karnchanakas², Khun Ying Natthanon Thavisin³

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข¹,

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข²,

คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข³

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College¹,

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College²,

Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College³

Corresponding Author Email : mui4427@gmail.com

(Received : Feb 25, 2025; Revised : Apr 2, 2025; Accepted : Apr 6, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุและระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีบังเอิญ จำนวน 291 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

ของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย พบว่า โดยรวมมีอิทธิพลอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy}=.897$) ผลการวิเคราะห์วิธีการถดถอยพหุคูณการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย ได้ร้อยละ 80.50 ($R^2=.805$) และผลการทดสอบสมมติฐานการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ พบว่า มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การจัดสวัสดิการสังคม; การเห็นคุณค่าในตนเอง; ผู้สูงอายุ

Abstract

This Article aimed to study 1) level of social welfare according to the standards of elderly welfare and the level of self-esteem of the elderly in Salaloi Subdistrict Administrative Organization, Tharuea District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province; 2) influence of social welfare on self-esteem of the elderly in Salaloi Subdistrict Administrative Organization, Tharuea District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. this is survey research, the research instrument is questionnaire, the population used in study elderly people aged 60 years and over who are Thai nationals and have a registered address in the Salaloi Subdistrict Administrative Organization area. Simple random sampling method using the accidental method, 291 people, the statistics used for data analysis are mean, standard deviation, correlation coefficient analysis, multiple regression analysis and hypothesis testing.

The research results found that

1. level of social welfare according to the standards of elderly welfare of Salaloi Subdistrict Administrative Organization, Tharuea District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province is overall at a high level.
2. level of self-esteem of the elderly in Salaloi Subdistrict Administrative Organization, Tharuea District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province is overall at a high level.
3. The correlation coefficient of the influence of social welfare organization on the self-esteem of the elderly in Salaloi Subdistrict Administrative Organization found that overall, the influence was at a very high level ($r_{xy} = .897$). The result of the multiple regression analysis of the self-esteem of the elderly in Salaloi Subdistrict Administrative Organization was 80.50 percent ($R^2 = .805$). The result of the hypothesis test of social welfare organization according to the elderly welfare standards found that it had a positive influence on the self-esteem of the elderly in Salaloi Subdistrict Administrative Organization, Tharuea District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, with statistical significance .01

Keywords : Social Welfare; Self-esteem; Elderly

บทนำ

การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็วของสังคมไทย ย่อมส่งผลให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการเตรียมมาตรการรองรับ เพื่อที่จะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ เมื่อมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นแสดงให้เห็นถึงภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของภาครัฐไม่ว่าจะเป็นกรณีการผู้สูงอายุ ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สังกัดกระทรวงมหาดไทย ที่จะต้องให้การสนับสนุนส่งเสริม ดูแลผู้สูงอายุในประเทศของตน โดยการจัดทำแผนพัฒนา แผนปฏิบัติงาน จัดทำโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ การจัดระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อจัดสรรให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งนี้ ภาครัฐไม่เพียงแต่ส่งเสริมระบบสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ แต่ยังส่งเสริมให้ผู้สูงอายุหันมาดูแลตัวเอง มองเห็นคุณค่าให้ตนเอง การบูรณาการด้านการงานเพื่อผู้สูงอายุ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การจ้างงานผู้สูงอายุ การส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ ความต้องการที่จะได้รับการดูแลในด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต จึงต้องมีการจัดระบบสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ ภาคเอกชน กลุ่มสังคมที่อยู่รอบข้างและบุคคลรอบข้าง เพื่อตอบสนองให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2566)

ระบบสวัสดิการสังคมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคนในสังคม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเสียชีวิต อาจกล่าวได้ว่าเป็นวงจรชีวิต (Life Cycle) ของคนในสังคมแต่ละคนต้องได้รับการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านการศึกษา บริการด้านที่อยู่อาศัย ในอดีตการดูแลคุ้มครองสมาชิกของสังคมเป็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันครอบครัว ครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่สำคัญต่อการสร้างระบบความมั่นคงของมนุษย์และสังคมระบบการดูแลสมาชิกในครอบครัวจึงขึ้นอยู่กับระดับเศรษฐกิจฐานะของครอบครัวนั้น ๆ ว่าเป็นอย่างไรแต่ถ้าครอบครัวใดไม่สามารถทำหน้าที่เบื้องต้นได้ระบบสนับสนุนทางสังคม รองลงมา คือ ระบบเครือญาติ ระบบเพื่อนบ้าน ระบบชุมชนก็จะทำหน้าที่ให้การดูแลสงเคราะห์แบบชั่วคราวในขณะที่องค์กรภาครัฐจะเข้ามามีบทบาทรับผิดชอบก็ต่อเมื่อระบบสนับสนุนทางสังคมที่ใกล้ชิดตัวของบุคคลนั้นไม่สามารถทำหน้าที่ ดังกล่าวได้แล้ว (ระพีพรรณ คำหอม, 2557 : 1) โดยการจัดบริการสังคมให้กับผู้สูงอายุในประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากผลการดำเนินงานของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในขณะที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและเป็นหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 ซึ่งหนึ่งในนโยบายทั้ง 11 ข้อ ข้อที่ 3 คือการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสในการเข้าถึงนโยบายของรัฐในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานทำหรือกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อสร้างสรรค์และไม่ก่อภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลภายในบ้าน สถานพักฟื้น และโรงพยาบาลที่เป็นความร่วมมือของภาครัฐภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี,

2562 : 5)

การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) เป็นการที่บุคคลรับรู้และประเมินตนเองและแสดงออกในแง่ของการยอมรับตนเองหรือไม่ยอมรับตนเองซึ่งแสดงให้เห็นถึงขอบเขตความเชื่อของบุคคลที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถความสำเร็จและค่าที่มีคุณค่าของตนเองรวมถึงการรับรู้จากการประเมินของบุคคลอื่น ๆ ที่มีต่อตนเองซึ่งสามารถรับรู้ได้จากคำพูดและพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคลนั้น ๆ (Coopersmith, 1984 : 45) องค์ประกอบที่เป็นแหล่งกำเนิดของการเห็นคุณค่าในตนเอง ประกอบด้วย การมีอำนาจ การมีความสามารถ การมีความสำคัญ และการมีคุณความดี (Coopersmith, 1981 : 38-45) ผู้ที่มีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถมีความหมาย เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น สามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของตนเอง และสามารถเผชิญกับโลกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ แต่ตรงกันข้ามกับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ที่จะทำให้เกิดการไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าที่จะเผชิญปัญหาเกิดความวิตกกังวล และไม่มีความสุขในชีวิต (ปฎิญา แก้วทนต์, 2552 : 23) ซึ่งแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580) ที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ และนำข้อมูลจากการติดตามประเมินผลการดำเนินงานมาสังเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นมาประกอบการจัดทำแผนฯ นอกจากนี้ ยังมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งในปัจจุบันและในอนาคตที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านผู้สูงอายุ ในมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สภาพแวดล้อม เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งมีการเชื่อมโยงแผนฯ กับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท และแผนอื่น ๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับชาติ โดยประชากรผู้สูงอายุที่มีสถานภาพดี สุขภาพดี ทั้งกายและจิต ครอบครัวอบอุ่น พึ่งตนเองได้ มีส่วนร่วม มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์สร้างจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงผู้สูงอายุในฐานะบุคคลที่มีประโยชน์ต่อสังคม ให้ประชากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมการและมีการเตรียมการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพให้ผู้สูงอายุดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี สามารถพึ่งตนเองได้ โดยผู้สูงอายุที่เริ่มเข้าสู่ช่วงนี้มีอายุประมาณ 60-69 ปี ผู้สูงอายุวัยช่วงต้น (The young old) เป็นช่วงที่คนต้องประสบการเปลี่ยนแปลงของชีวิตเป็นภาวะวิกฤตหลายด้าน เช่น การเกษียณอายุการทำงาน การจากไปของมิตร คู่ครองรายได้ลดลง การสูญเสียตำแหน่งหน้าที่การงานทางสังคม แต่ยังมีสภาพร่างกายใกล้เคียงกับวัยหนุ่มสาวสามารถปรับตัวและเข้ากับสังคม สภาพแวดล้อมได้ จึงเป็นช่วงวัยที่ควรที่จะได้รับการเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเพื่อที่จะเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุในช่วงต่อไป (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2567, ออนไลน์)

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย มีความตระหนักถึงปัญหาจากภาวะประชากรผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นส่งผลกระทบต่อสถานะทางการเงิน การคลังของรัฐ และเศรษฐกิจของประเทศ หากพิจารณาทรัพยากรของประเทศที่จะรองรับการดูแลผู้สูงอายุในอนาคตคงไม่เพียงพอ ภาครัฐและเอกชนได้กำหนดจัดสวัสดิการสังคมตลอดจนการส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์การมหาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 รวมทั้ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในการสังคมสงเคราะห์และ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส ได้ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพของชุมชนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น รวมไปถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ (องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย, 2566 : ออนไลน์)

ผู้วิจัยในฐานะประชาชนในพื้นที่ที่มีสภาวะแวดล้อมของผู้สูงอายุในชุมชน ได้เห็นถึงความสำคัญของระบบสวัสดิการสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงการสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ รวมไปถึงการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในปัจจุบัน เป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาสร้างสรรคคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุ และเป็นแนวทางสำหรับการดูแลสุขภาพร่างกาย จิตใจ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้พัฒนาศักยภาพให้เกิดการมองเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เป็นแหล่งข้อมูลที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์มายาวนาน และถ่ายทอดภูมิปัญญาให้แก่ลูกหลานเพื่อเสริมสร้างคุณค่าให้กับสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง “การจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

วอลเลซ (Wallace, 1992 : 3) ผู้สูงอายุคือ ผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ ซึ่งถูกกำหนดโดยเวลาและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการทางชีวภาพในอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจและสังคม

ภคนิช ต่วนชะเอม (2545 : 8) ให้ความหมายของผู้สูงอายุว่า ผู้สูงอายุ คือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ทั้งหญิงและชาย และเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านชีวภาพ จิตใจ และสังคม ตามธรรมชาติที่ถูกกำหนดไว้ด้วยเวลาในทางที่เสื่อมลง

ปญญา แก้วทงค์ (2552 : 31) กล่าวถึงผู้สูงอายุ คือ บุคคลเมื่อมีอายุมากขึ้นการเปลี่ยนแปลง

ในทางที่เสื่อมจะเพิ่มขึ้น สถิติปัญญาความจากการเรียนรู้ สภาพจิตใจจะเปลี่ยนไป บทบาทสถานะทางสังคมก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน

คานธีชา บุญยาว (2554 : 29-30) ให้ความหมายผู้สูงอายุว่า ผู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพ เนื่องจากความชราไม่สามารถกำหนดขอบเขตว่าเกิดขึ้นกับร่างกายมนุษย์ตั้งแต่เมื่อใด สำหรับผู้สูงอายุไทยสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุคือผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

กล่าวสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ คือ ผู้สูงวัย เป็นกลุ่มคนที่ควรได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ ตามแนวทางวิธิดูแลผู้สูงอายุที่ถูกต้อง เพื่อชะลอความเสื่อมถอยของสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ รวมถึงการให้ความอบอุ่นและปลอดภัย เพื่อให้กลุ่มผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง โดยบุคคลในครอบครัวทุกคนล้วนแล้วแต่มีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้สูงอายุ การทราบบริการที่ผู้สูงอายุที่ถุกวิธีจะช่วยให้ผู้สูงวัยมีอายุที่ยืนยาวขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่ความสุขของผู้สูงวัยและทุกคนในครอบครัว

2. แนวคิดและทฤษฎีการจัดสวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม (พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม, 2546 : 6) หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหาการพัฒนาและส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสมเป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับและการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

ณรงค์ เพชรประเสริฐ (2546 : 16) สวัสดิการสังคม (Social Welfare) หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม และพัฒนาสังคม รวมทั้งการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้ในระดับมาตรฐาน โดยบริกรดังกล่าวจะต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนให้ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างทั่วถึง และเป็นธรรม ซึ่งขอบเขตของงานสวัสดิการสังคม (Fields of Social Welfare) ที่สำคัญมีด้วยกัน 7 ด้าน ได้แก่ 1) การศึกษา (Education) 2) สุขภาพอนามัย (Health Care) 3) การประกันรายได้ (Income Maintenances) การมีงานทำและมีสวัสดิการแรงงาน 4) ที่อยู่อาศัย (Housing) 5) ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความมั่นคงทางสังคม (Safety in Life and Property) 6) นันทนาการ (Recreation) 7) บริการทางสังคมของปัจเจกบุคคล (Personal Social Services)

กล่าวสรุปได้ว่า การจัดสวัสดิการสังคม คือ การที่ผู้สูงอายุจะได้รับสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพโดยทั่วไปของประชาชนเพื่อเป็นการพัฒนาคน อันจะนำไปสู่ตนเองครอบครัวและสังคม ซึ่งส่งผลไปถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติส่วนรวมต่อไป และต้องคำนึงถึงด้านสิทธิมนุษยชน ความต้องการขั้นพื้นฐาน ความเป็นธรรมในสังคม ความสม่ำเสมอในการจัดบริการและการไม่เป็นภาระแก่ประชาชน

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith, 1981 : 38-45) กล่าวถึง แหล่งกำเนิดของการเห็นคุณค่าในตนเองและ

เกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จไว้ 4 ประการ คือ

1. การมีความสำคัญ (Significance) เป็นวิถีทางที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับการได้รับการยอมรับ ความสนใจ ความเอาใจใส่ และการแสดงออกถึงความรัก เป็นที่นิยมขึ้นชอบจากบุคคลอื่นตามสภาพที่ตนเป็นอยู่ ตลอดจนได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นเตือนในยามที่ต้องการความช่วยเหลือและในภาวะวิกฤต

2. การมีอำนาจ (Power) เป็นความสามารถของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการกระทำของตนเองและผู้อื่น แสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นและสิทธิของตนได้รับการยอมรับและนับถือจากบุคคลอื่น ซึ่งอยู่ภายในแนวทางและขอบเขตที่ยอมรับได้ ในสภาพแวดล้อมที่กระจางชัดและเปิดเผยต่อสาธารณชน

3. การมีความสามารถ (Competence) เป็นการพิจารณาคุณค่าของบุคคลจากการประสบผลสำเร็จในการกระทำตามที่มุ่งหวัง ซึ่งจะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับวัย กิจกรรมที่ทำได้ ความสามารถ ค่านิยม และความปรารถนาของบุคคลนั้น

4. การมีคุณความดี (Virtue) เป็นการยึดมั่นในหลักศีลธรรม จริยธรรม และศาสนา ซึ่งบ่งชี้ถึงการปฏิบัติตัวที่พึงละเว้นหรือควรกระทำตามหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยมของสังคม โดยคาดว่าผู้ที่ยึดมั่นหรือปฏิบัติตามจะได้รับการยอมรับและส่งผลกระทบต่อทัศนคติในทางบวกต่อตนเอง แสดงถึงการบรรลุความสำเร็จด้านจิตวิญญาณ

กล่าวสรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความรู้สึกของผู้สูงอายุมิต่อตนเอง ซึ่งแสดงถึงความรู้สึกหรือทัศนคติในการยอมรับหรือไม่ยอมรับในตนเองของสังคม เป็นความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับตนเองต่อการรับรู้ว่าตนเองยังมีคุณค่า มีศักยภาพและภูมิใจในตนเอง โดยผู้สูงวัยมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเอง และมีแนวคิดและวิธีการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องเหมาะสมกับสังคม มีความรักในตัวเอง กล่าวที่จะเผชิญหน้ากับความท้าทายในสังคม ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้สูงวัยที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งมีสัญชาติไทยและมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1,162 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีบังเอิญ ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ตารางการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970 : 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 291 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีกระบวนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย และศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลจากแหล่งในพื้นที่ศึกษา และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความวิจัย

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงศึกษาการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ และนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม

2.2 สร้างแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมทั้งแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงประเด็นเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย (Index of item Objective Congruence : IOC) โดยทุกข้อคำถาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.0

2.3 นำไปแบบสอบถามทดลองใช้ (Try-out) กับผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังแดง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการทดสอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน และนำไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

2.4 นำไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัย ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ครอนบาค (Cronbach, 1990) ซึ่งมีผลความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .902

2.5 จากนั้น ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง ต่อไป

3. สมมติฐานการวิจัย

การจัดสวัสดิการสังคมมีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แจกแบบสอบถามและชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้อง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้รับทราบ

4.2 ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลและแจกแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมด เพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับมาจำนวน 291 ชุด ซึ่งเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตามวัน เวลาที่กำหนด

4.3 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

4.4 นำแบบสอบถามไปจัดทำรหัสและนำเข้าข้อมูลทำการวิเคราะห์สถิติทางคอมพิวเตอร์ตามลำดับถัดไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านที่พักอาศัย รองลงมา คือ ด้านการรักษาพยาบาล ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านนันทนาการ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านรายได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระดับการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐาน การสงเคราะห์ผู้สูงอายุ	$\bar{x}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการรักษาพยาบาล	4.01	.562	มาก	2
2. ด้านรายได้	3.87	.640	มาก	5
3. ด้านที่พักอาศัย	4.05	.495	มาก	1
4. ด้านนันทนาการ	3.93	.676	มาก	4
5. ด้านความมั่นคงทางสังคม	3.94	.646	มาก	3
รวม	3.96	.567	มาก	

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีอำนาจ รองลงมา คือ ด้านการมีความสามารถ ด้านการมีความสำคัญ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการมีคุณความดี ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย	$\bar{x}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการมีความสำคัญ	3.97	.408	มาก	3
2. ด้านการมีอำนาจ	4.01	.495	มาก	1
3. ด้านการมีความสามารถ	3.99	.502	มาก	2
4. ด้านการมีคุณความดี	3.94	.488	มาก	4
รวม	3.98	.473	มาก	

ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยรวมมีอิทธิพลอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy}=.897$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคม ด้านที่พักอาศัย ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ด้านการมีความสำคัญ ($X_3 : Y_1 = .879$) รองลงมา คือ อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคม ด้านรายได้ ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ด้านการมีคุณความดี ($X_2 : Y_4 = .856$) และอันดับต่ำสุด คือ อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคม ด้านนันทนาการ ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ด้านการมีอำนาจ ($X_4 : Y_2 = .747$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	To_X	To_Y
X ₁	1										
X ₂	.860**	1									
X ₃	.945**	.881**	1								
X ₄	.860**	.852**	.884**	1							
X ₅	.892**	.957**	.897**	.878**	1						
Y ₁	.861**	.812**	.879**	.807**	.859**	1					
Y ₂	.779**	.825**	.813**	.747**	.828**	.882**	1				
Y ₃	.774**	.817**	.787**	.829**	.830**	.873**	.879**	1			
Y ₄	.826**	.856**	.833**	.759**	.850**	.922**	.885**	.904**	1		
To_X	.950**	.955**	.960**	.940**	.971**	.894**	.835**	.848**	.863**	1	
To_Y	.845**	.879**	.864**	.820**	.878**	.959**	.951**	.955**	.968**	.897**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคม แสดงว่าตัวแปร ด้านความมั่นคงทางสังคม (X₅) ด้านที่พักอาศัย (X₃) ด้านการรักษาพยาบาล (X₁) ด้านรายได้ (X₂) และด้านนันทนาการ (X₄) สามารถร่วมกันพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 80.50 ($R^2=.805$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณของเกณฑ์การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอบำเหน็จ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และตัวแปรพยากรณ์ (X₅ X₃ X₁ X₂ และ X₄) โดยที่ R มีค่าเท่ากับ 0.897

มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 80.50 ($R^2=.805$) และค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์เท่ากับ .184

สามารถเขียนสมการพยากรณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน มีดังนี้

$$\hat{Y} = .267 + .407_{x_2} + .394_{x_3} + .369_{x_1} + .256_{x_5} + .205_{x_4}$$

$$\hat{Z} = .224Z_{x_5} + .172Z_{x_3} + .195Z_{x_1} + .222Z_{x_2} + .235Z_{x_4}$$

ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกเป็นรายด้าน

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	Sig.
1. ด้านความมั่นคงทางสังคม (X_5)	.407	.011	.224	37.757	.000**
2. ด้านที่พักอาศัย (X_3)	.394	.014	.172	27.410	.000**
3. ด้านการรักษาพยาบาล (X_1)	.369	.012	.195	20.681	.000**
4. ด้านรายได้ (X_2)	.256	.018	.222	1.907	.000**
5. ด้านนันทนาการ (X_4)	.205	.010	.235	21.124	.000**
a=.267, R=.897, $R^2=.805$, Adj $R^2= .804$, SEE=.209, F= 1193.078, Sig=0.000					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากทั้งหมด 5 ด้าน มีอิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคมที่ทดสอบแล้วพบว่า ตัวแปรที่ดีที่สุดทั้ง 5 ด้าน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอธิบายความหมายได้ดังนี้

ด้านการรักษาพยาบาล (X_1) สามารถพยากรณ์ได้ว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจพยากรณ์เท่ากับ 0.942 ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 94.20

ด้านรายได้ (X_2) สามารถพยากรณ์ได้ว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจพยากรณ์เท่ากับ 0.983 ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

ของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 98.30

ด้านที่พักอาศัย (X_3) สามารถพยากรณ์ได้ว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจพยากรณ์เท่ากับ 0.993 ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 99.30

ด้านนันทนาการ (X_4) สามารถพยากรณ์ได้ว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจพยากรณ์เท่ากับ 0.996 ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 99.60

ด้านความมั่นคงทางสังคม (X_5) สามารถพยากรณ์ได้ว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจพยากรณ์เท่ากับ 0.908 ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ร้อยละ 90.80 ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด ที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกเป็นรายด้าน

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adj R ²	SEE	F	Sig.
1. ด้านการรักษาพยาบาล (X_1)	.971	.942	.942	.13904	4694.310	.000**
2. ด้านรายได้ (X_2)	.991	.983	.983	.07600	8196.046	.000**
3. ด้านที่พักอาศัย (X_3)	.997	.993	.993	.04763	145.765	.000**
4. ด้านนันทนาการ (X_4)	.998	.996	.996	.03482	91.620	.000**
5. ด้านความมั่นคงทางสังคม (X_5)	.922	.908	.916	.66521	52.410	.000**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบสมมติฐาน การจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ และด้านความมั่นคงทางสังคม พบว่า มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ระดับการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้บริการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ มีการสนับสนุนสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือบ้านพักอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มผู้สูงอายุ และหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนเข้าให้ความช่วยเหลือซ่อมแซมสถานที่สาธารณะให้ผู้สูงอายุได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ และการรักษาพยาบาลมีเจ้าหน้าที่คอยให้บริการตรวจสุขภาพท่านถึงที่บ้าน ซึ่งได้รับการบริการรักษาฟรีทุกครั้งเมื่อเข้ารับบริการสุขภาพในโรงพยาบาล โดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้ความรู้และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมกฤษ มนัสศิลา และราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ (2567) ได้วิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านสุขภาพอนามัยและนันทนาการ และด้านที่อยู่อาศัย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง สุวรรณภุมมา (2564) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม พบว่า 1) สุขภาพอนามัย คือ การที่ผู้สูงอายุได้รับการดูแลทางด้านสุขภาพกาย คือ ได้รับอาหารให้ครบตามหลักโภชนาการ การออกกำลังกาย และการได้รับการดูแลทางด้านจิตใจ คือ การได้อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการเอาใจใส่จากลูกหลาน มีกิจกรรมนันทนาการเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย 2) ที่อยู่อาศัย คือ การที่ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยที่ถูกต้องลักษณะ มีความสะอาดและปลอดภัย 3) การทำงานและการมีรายได้ คือ การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุ และพัฒนารายได้ให้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ และ 4) ความมั่นคงทางสังคม คือ การที่ผู้สูงอายุได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมไม่มีมลภาวะ และสังคมมีความปลอดภัย

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คนในครอบครัวส่วนใหญ่มักเคารพการตัดสินใจของผู้สูงอายุ และสามารถดูแลตนเองได้และไม่เป็นภาระแก่ลูกหลาน ทำให้การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นความรู้สึกของจิตใจในการเห็นคุณค่าและเป็นการตัดสินใจมีความเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งแสดงถึงเจตคติที่บุคคลมีต่อตนเอง รวมทั้งเป็นการยอมรับ และแสดงถึงขอบเขตของความเชื่อที่บุคคลมีต่อความสามารถความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีค่าของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภคอร จตุพรธนภัทร (2567) ได้วิจัยเรื่อง การกำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างเหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีการพึ่งพาตนเองอย่างเหมาะสม จะเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการและรักษาพยาบาลในระยะยาว สนับสนุนเศรษฐกิจ ทำให้ผู้สูงวัยได้มีส่วนร่วมและมีคุณค่าทางสังคม ลดภาระพึ่งพิงสวัสดิการจากภาครัฐ พร้อมทั้งส่งเสริมให้คนทุกช่วงวัยได้อยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจในสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนานโยบายสวัสดิการสังคมเพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ร่วมกันสร้างสังคมไทยที่ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริลักษณ์ คุณุ, จุฬารัตน์ วัฒนะ และภัทรา วายจตุ (2567) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการศึกษาครอบครัวเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน พบว่า การประสบความสำเร็จและส่งผลให้เห็นคุณค่าในตนเองหลังการเข้าร่วมชุดกิจกรรมฯ ทุกคนมีระดับ การเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยของผลต่างคะแนนรวมด้านที่มีผลต่างมากที่สุด คือ ด้านที่ 2 การประสบความสำเร็จและส่งผลให้เห็นคุณค่าในตนเองมีผลต่างของค่าเฉลี่ย 12.93 ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้สะท้อนความรู้สึกว่า การทำงานฝีมือได้สำเร็จ ทำให้เกิดความมั่นใจและภาคภูมิใจในตนเองแล้วยังได้นำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในชุมชนด้วย

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อิทธิพลของการจัดสวัสดิการสังคม ที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยรวมมีอิทธิพลอยู่ในระดับสูงมาก ($r_{xy}=.897$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ต้องดำเนินการ พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เหมาะสมตามประเภทของผู้สูงอายุ เน้นการส่งเสริม นันทนาการ ตามความสนใจ ความเชื่อ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นของผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับพื้นที่ และ เครือข่ายพื้นฐานทางสังคมที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น องค์การที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการเน้นการสร้างเสริมภาวะ สุขภาพ รวมถึงความเพียงพอของรายได้ และจัดกิจกรรมตามความสนใจ ความเชื่อ ให้เหมาะสมตามบริบทของ พื้นที่ และวัฒนธรรมท้องถิ่นของผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอำพล สมปนฺนพล (มูระคา) (2564) ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า หลักสังคหวัตถุ 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับคุณภาพ การให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = 0.876$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภัทรชัย สีสะใบ และพระปลัดระพิน พุทธิสาร (2566) วิจัยเรื่อง การพัฒนาสภาวะและการปรับตัวในสังคม ผู้สูงวัย ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า การปรับตัวตามหลักสัปปายะ 7 กับ สภาวะโดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r = .785$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยใช้ตัวแปรทุกตัวร่วมกันพยากรณ์อิทธิพลของ การจัดสวัสดิการสังคม แสดงว่าตัวแปร ด้านความมั่นคงทางสังคม (X_5) ด้านที่พักอาศัย (X_3) ด้านการรักษาพยาบาล (X_1) ด้านรายได้ (X_2) และ ด้านนันทนาการ (X_4) สามารถร่วมกันพยากรณ์การเห็น คุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 80.50 ($R^2=.805$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ .407 .394 .369 .256 และ .205 ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พหุคูณ ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ .224 .172 .195 .222 และ .235 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้บริการข้อมูลข่าวสาร และหน่วยงานภาครัฐในชุมชนมีการดูแลความปลอดภัยให้กับ ผู้สูงอายุ พร้อมอำนวยความสะดวกในการรับบริการศูนย์บริการทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัย

ของ วิลาวรรณ นาถาบำรุง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ .895 สามารถอธิบายความผันแปรปัจจัยด้านชุมชนของผู้สูงอายุ มีค่าพยากรณ์ร้อยละ 80.0 ($R^2 = .800$) และสอดคล้องกับ จิรทีปต์ เทียนเพิ่มพูน, ณฐนนท ทวีสิน และสุนิตดา เทคนิยม (2566) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : เขตเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ปัจจัยชุมชนของผู้สูงอายุ พบว่า ตัวแปรที่ทดสอบมีอำนาจพยากรณ์สูงสุดได้แก่ ด้านการรักษาพยาบาล สามารถพยากรณ์ได้ว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจพยากรณ์เท่ากับ .959 มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลนครสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 95.90 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการทดสอบสมมติฐาน การจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุ มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรักษาพยาบาล ด้านรายได้ ด้านที่พักอาศัย ด้านนันทนาการ และด้านความมั่นคงทางสังคม พบว่า มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อมีครอบครัวอบอุ่นได้คอยพูดคุย ได้รับความช่วยเหลือจากครอบครัวโดยไม่หวังผลตอบแทน ได้พูดคุยพบปะหารือแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคคลภายนอก และมีครอบครัวคอยรับฟังปัญหาต่าง ๆ ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกอบอุ่นใจมีอารมณ์ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภรณ์แพรว ตุ่มทอง และเกวลิณ ศิลพิพัฒน์ (2566) ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน 1) จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านแหล่งรายได้ โรคประจำตัว และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านลักษณะครอบครัว การมีผู้ดูแล การออม และหนี้สิน แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัสมล บุตรวิเศษ และอุปรีษฐา อินทรสาต (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้สูงอายุในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีทั้งหมด 4 ปัจจัย ได้แก่ การมีสมาธิในการทำงาน ($p\text{-value} = 0.001$) ความรู้สึกเหงา เศร้า สิ้นหวัง วิตกกังวล ($p\text{-value} = 0.000$) และความพอใจที่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน ($p\text{-value} = 0.001$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านจิตใจมากที่สุด คือ การมีสมาธิในการทำงาน ($b = 0.121$) โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ± 0.220

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากผลการศึกษา พบว่า การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจะต้องมุ่งเน้นการจัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุเพื่อเป็นการพัฒนาสุขภาวะ ทางกาย ทางสังคม ทางจิต และทางปัญญาให้ดีขึ้น โดยดำเนินการตามแนวทางในการจัดสวัสดิการทางสังคมเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล

ศาลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ 1) มีการจัดสวัสดิการทางสังคมเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุด้วยตัวของตนเอง 2) การจัดสวัสดิการทางสังคมเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุโดยครอบครัว 3) การจัดสวัสดิการทางสังคมเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุโดยหน่วยงานในท้องถิ่น 4) แนวทางการจัดสวัสดิการทางสังคมเพื่อการส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพของผู้สูงอายุโดยชุมชน ซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการทางสังคมเพื่อดูแลผู้สูงอายุ เน้นในการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาผู้สูงอายุแบบด้วยตนเอง ครอบครัวและมีส่วนร่วม

การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ พบว่า คนในครอบครัวส่วนใหญ่มักเคารพการตัดสินใจของผู้สูงอายุ โดยบทบาทของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุ สุขภาพผู้สูงอายุ โดยเริ่มจากการดูแลเรื่องการทำกิจวัตรประจำวันของผู้สูงอายุในเรื่องอาหารการกิน การแต่งตัว การทำความสะอาดร่างกาย การใช้ห้องน้ำห้องส้วมการเคลื่อนไหวร่างกายภายในบ้าน การออกกำลังกายและการทำกิจกรรมนอกบ้าน ซึ่งจะทำให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกเหงา เกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุโดยการจัดบ้าน สภาพแวดล้อมบรรยากาศภายในบ้านและรอบ ๆ บ้าน จัดหาเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ให้เอื้อต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ การจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีเหมาะกับการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ และมีคนในครอบครัวคอยให้กำลังใจสม่ำเสมอจะทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ควรส่งเสริมรายได้ให้กับผู้สูงอายุ โดยให้ได้รับการฝึกอบรมอาชีพจากหน่วยงานงานภาครัฐหรือเอกชน พร้อมทั้งติดตามเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ได้รับเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ควรเพิ่มศักยภาพด้านการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืนและครบวงจรระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการติดตามประเมินผลในฐานะที่เลี้ยงในระยะแรกให้แก่ผู้สูงอายุ เพื่อลดภาวะพึ่งพิงด้านเศรษฐกิจและการสร้างคุณค่าในตนเองแก่ผู้สูงอายุ

1.2 ควรส่งเสริมด้านนันทนาการให้กับผู้สูงอายุ โดยให้ผู้สูงอายุได้เข้าร่วมกิจกรรมที่หน่วยงานภาครัฐจัดขึ้นเพื่อให้ผู้สูงอายุผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจ และควรมีศาลาอเนกประสงค์ในการทำกิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุ เช่น จัดตั้งศูนย์พัฒนาดูแลผู้สูงอายุ จัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ เพื่อเป็นจุดศูนย์รวมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมนันทนาการ และเป็นแหล่งเรียนรู้ หรือเป็นพื้นที่กิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ

1.3 ควรส่งเสริมด้านการมีคุณภาพชีวิตให้ยึดมั่นในขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน อยู่เสมอ ผู้สูงอายุจะมีความสุขที่ได้ทำประโยชน์ให้กับทุกๆ คนโดยไม่หวังผลตอบแทน เช่น ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กิจกรรมลีลาศ และกิจกรรมร้องเพลง และมีการพัฒนาการดำเนินงานในด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและรักษามาตรฐานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง อาจมีการจัดลำดับหรือการประกวดและมอบโล่รางวัลหรือใบประกาศเพื่อเป็นการส่งเสริมและกระตุ้นให้หน่วยงาน

เกิดความตระหนักและเกิดการพัฒนาดำเนินงานด้านการให้บริการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุอย่างเป็นรูปธรรม

1.4 ควรส่งเสริมด้านการมีความสำคัญ ที่มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของคนในครอบครัว และเป็นคนที่ไม่ได้อยู่ด้วยแล้วสนุกสนาน เช่น ส่งเสริมให้ชมรมผู้สูงอายุในแต่ละชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลาลอยให้มีความเข้มแข็ง ชุมชนผู้สูงอายุจะเป็นกลไกหลักและกลไกสำคัญที่จะช่วยประสานหน่วยงานต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ เพราะมีความใกล้ชิดและทราบปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัยในชุมชนของตัวเอง หากได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลลาลอย อย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการให้องค์ความรู้แก่ชุมชนผู้สูงอายุเพื่อยกระดับศักยภาพของชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

1.5 ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริม และผลักดันให้เกิดหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อมอบให้หน่วยงานนำไปจัดอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ บุคลากร หรือผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ปฏิบัติงานให้บริการกิจกรรมแก่ผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถและมีทักษะในการให้บริการและดูแลผู้สูงอายุให้มีสุขภาพที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีคุณค่า และมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลลาลอย อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาลักษณะข้อมูลทั่วไป สภาพแวดล้อม ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมในพื้นที่ เพื่อให้มีกิจกรรมนันทนาการของผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและความหลากหลาย เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจของผู้สูงอายุ

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2567). แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ.2566-2580). สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2567, จาก <https://www.dop.go.th/th/laws/1/28/843>

คานธีชา บุญยาว. (2554). การออกแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรทีปต์ เทียนเพิ่มพูน, ญฐนนท ทวีสิน และสุนิตดา เทศนิยม. (2566). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : เขตเทศบาลนครสมุทรสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒนา, 6(1), 243-256.

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2546). บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนากระบวนการสวัสดิการสำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แอดิชั่นเพรสโปรดักส์ จำกัด.

นัสมล บุตรวิเศษ และอุปปริญา อินทรสาต. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษา

อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. เงินกองทุนส่งเสริมงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา.

ปริญญญา แก้วทนต์. (2552). การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เปรมกฤษ มนัสสิลา และราเชนทร์ นพณัฐวงศกร. (2567). การจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลโนนสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 9(2), 79-91.

พระมหาอำพล สมปนฺนพล (มูระคา). (2564). คุณภาพการให้บริการงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของ เทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(2), 70-82.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 94 ก/ หน้า 6 สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2567.

ภคนิช ส่วนชะเอม. (2545). ผลของกลุ่มมะลิความหลังที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในสถาน สงเคราะห์คนชรา. *ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภคอร จตุพรธนาภัทร. (2567). การกำหนดนโยบายการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อการพึ่งพาตนเองอย่างเหมาะสม แก่ผู้สูงอายุ. *วารสารการบริหาร การจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืน*, 2(2), 375-386.

ภรณ์แพรว ตุ่มทอง และเกวณีน ศีลพิพัฒน์. (2566). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(10), 184-197.

ระพีพรรณ คำหอม. (2557). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิลาวรรณ นาถาบำรุง. (2566). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(10), 34.

สมปอง สุวรรณภูมา. (2564). แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 6(2), 220-232.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2566). *สังคมสูงวัยกับข้อเท็จจริงที่ควรรู้*. สืบค้น 2 กันยายน 2567, จาก <https://library.parliament.go.th/th/radioscript/sangkhsungwaykabkhxethcringthiik>

hwrruu

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). *สังคมผู้สูงอายุกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

สิริลักษณ์ คุณุ, จุฬารัตน์ วัฒนะ และภัทรา วายาจุต. (2567). การพัฒนาชุดกิจกรรมการศึกษานอกระบบเพื่อ เสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้าน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*,

12(5), 1769-1779.

สุภัทรชัย สีสะไบ และพระปลัดระพิน พุทธิสาโร. (2566). การพัฒนาสุขภาวะและการปรับตัวในสังคมผู้สูงวัย
ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 12(4), 418-430.

องค์การบริหารส่วนตำบลศาลาลอย. (2566). *ฐานข้อมูลผู้สูงอายุ*. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2567, จาก https://obtsalalay.go.th/index.php?_mod=MFdVVVc5ND0&type=aFR4SkRRPT0

Coopersmith S. (1981). *The antecedents of self-esteem* : (2nd ed.). California : Consulting Psychologists Press, Inc.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York : *Harper Collins Publishers*. (pp.202-204).

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

Wallace, R. B. (1992). Aging and disease : From laboratory to communication : In the epidemiologic study of the Elderly. New York : Oxford University Press.